

บทที่ 5

อภิปรายผล สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผล

แบบสอบถามจำนวน 100 ชุด ได้มีเนื้อหาการลงสัมภาษณ์ในเรื่องดังต่อไปนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูล/รายละเอียดส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ด้านเจตคติ/ความรู้สึก

จากการสัมภาษณ์พบว่า ความคิดเห็นต่อเจตคติ/ความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ ในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโพ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.90 และเมื่อพิจารณานั้นพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามด้านเจตคติ/ความรู้สึก อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าที่สูงที่สุดคือ วัฒนธรรมไทยลูกๆ ต้องดูแลพ่อแม่เมื่อแก่ชรา มีค่าเฉลี่ย 4.72 รองลงมาคือ สังคมไทยควรเห็นคุณค่า ยกย่อง เคารพ นับถือผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 4.71 และน้อยที่สุดคือ ฉันเป็นคนขี้กลัว หวาดระแวง ซึมเศร้า วิตกกังวล มีค่าเฉลี่ย 3.02

ผู้ตอบแบบสอบถามด้านการปฏิบัติตน/พฤติกรรมที่ปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.73 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าที่สูงที่สุดคือ ฉันใช้เวลาพักผ่อนส่วนใหญ่อที่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 4.57 รองลงมาคือ ฉันควรหมั่นพบแพทย์และตรวจสุขภาพทุกปี มีค่าเฉลี่ย 4.36 และน้อยที่สุดคือ ฉันมักสูบบุหรี่เพื่อคลายเครียดเสมอ มีค่าเฉลี่ย 2.05 ผู้ตอบแบบสอบถามด้านความร่วมมือกับชุมชน อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 4.11 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าที่สูงที่สุดคือ ฉันร่วมงานประเพณีต่างๆ ของชุมชนเสมอ ค่าเฉลี่ย 4.22 รองลงมาคือ ฉันต้องร่วมงานของชุมชนเสมอ เช่น งานศพ มีค่าเฉลี่ย 4.21 และน้อยที่สุดคือ ฉันเป็นสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับสันตนาการหรือการพักผ่อนต่างๆ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ ชมรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ มีค่าเฉลี่ย 3.83

ผู้ตอบแบบสอบถามด้านเศรษฐกิจ/รายได้ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.59 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าที่สูงที่สุดคือ ฉันควรต้องมีการวางแผนจัดสรรการใช้จ่ายเงินของฉันในอนาคตอย่างระมัดระวัง มีค่าเฉลี่ย 3.82 รองลงมาคือ ฉันยังคงใช้จ่ายเงินเพื่อเลี้ยงดู รักลูกหลาน มีค่าเฉลี่ย 3.50 และน้อยที่สุดคือ ฉันยังคงทำงานพิเศษหรืองานเสริมอยู่บ้างแม้ว่าจะไม่ใช่งานหลักของฉันที่ทำเป็นประจำ มีค่าเฉลี่ย 3.45

ผู้ตอบแบบสอบถามภาวะสุขภาพของท่านในปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.90 และเมื่อพิจารณารายชื่อพบที่สูงสุดคือ ภาวะสุขภาพในรอบ 1 สัปดาห์ มีค่าเฉลี่ย 3.66 รองลงมาคือ โรคประจำตัว มีค่าเฉลี่ย 3.44

- ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพผู้สูงอายุ

ตอนที่ 1 จากตารางแสดงผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 79 รองลงมาไม่ป่วย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 21

ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูงจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 รองลงมาเป็นโรคอื่นๆ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8

ความคิดเห็นพฤติกรรมสุขภาพผู้สูงอายุของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโพ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.37 และเมื่อพิจารณานั้นพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมด้านการรับประทานอาหาร อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 2.53 และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบที่สูงสุดคือ ท่านรับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่ๆ มีค่าเฉลี่ย 2.91 รองลงมา คือ ท่านรับประทานอาหาร วันละ 3 มื้อ มีค่าเฉลี่ย 2.90 และน้อยที่สุดคือ ท่านรับประทานอาหารนมกรูบกรอบ มีค่าเฉลี่ย 1.56

ผู้ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมด้านการออกกำลังกาย อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.28 และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบที่สูงสุดคือ ท่านทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ทำสวน ทำงานบ้าน ปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้จนได้เหงื่อ ฯลฯ มีค่าเฉลี่ย 2.49 รองลงมาคือ ท่านบริหารกล้ามเนื้อด้วยการแกว่งแขน แกว่งขา เกร็ดข้อมือข้อเท้า มีค่าเฉลี่ย 2.31 และน้อยที่สุดคือ ท่านเดินหรือขี่จักรยานในระยะทางใกล้ๆ และท่านเลือกประเภทของการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับภาวะสุขภาพและวัยของท่าน มีค่าเฉลี่ย 2.20

ผู้ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมด้านการปฏิบัติตนในภาวะเจ็บป่วย อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.34 และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบที่สูงสุดคือ เมื่อมีอาการเจ็บป่วย ท่านปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์ได้ มีค่าเฉลี่ย 2.52 รองลงมาคือ ท่านได้รับการตรวจร่างกายและตรวจคัดกรองโรคเป็นประจำทุกปี มีค่าเฉลี่ย 2.48 และน้อยที่สุดคือ ท่านรับประทานยาสมุนไพรแทนยาแผนปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ย 1.97

ผู้ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมด้านการจัดการความเครียด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.29 และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบที่สูงสุดคือ เมื่อท่านต้องการพักผ่อนหย่อนใจ ท่านจะใช้วิธีการพูดคุยกับบุคคลในบ้านมีค่าเฉลี่ย 2.48 รองลงมาคือ ในวันหยุด/วันสำคัญทางพุทธศาสนา ท่านจะมีกิจกรรมร่วมกับครอบครัว เช่น ทำบุญ ตักบาตร รับประทานอาหารนอกบ้าน ท่องเที่ยว ฯลฯ มีค่าเฉลี่ย 2.48 และ

น้อยที่สุดคือ เมื่อมีความเครียด ท่านยังคงหงุดหงิด หรือหมกมุ่นกับปัญหา หมกมุ่นกับปัญหาที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 1.69

ตอนที่ 2 การรับบริการสาธารณสุข รพ.สต./ศูนย์สุขภาพชุมชนจากตารางแสดงผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า เมื่อเจ็บป่วยส่วนใหญ่เข้ารับบริการทุกครั้ง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมานานๆครั้ง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27

ส่วนใหญ่ไม่เคยรับบริการอื่นๆ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 62 รองลงมาเคยรับบริการนัด/แพทย์แผนไทย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 30

ส่วนใหญ่เคยใช้บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 87 รองลงมาไม่เคยใช้บริการจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13 จากตารางความพึงพอใจต่อการมาใช้บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ(โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือศูนย์สุขภาพชุมชน) โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.67 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ที่สูงที่สุดคือ ความพึงพอใจต่อสถานบริการในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.71 รองลงมาคือ การได้รับบริการตรงตามความต้องการ มีค่าเฉลี่ยที่ 2.69 และน้อยที่สุดคือ ความรวดเร็วของการใช้บริการ มีค่าเฉลี่ยที่ 2.64

ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้มีหมออาสาสมัครมาเยี่ยมบ้านอย่างต่อเนื่อง จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 รองลงมาต้องการให้อาสาสมัครสาธารณสุข(อสม.) จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 28

ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำ รพ.สต.ในเวลาราชการ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาต้องการให้มีทีมเจ้าหน้าที่ร่วมกับ อสม. ออกเยี่ยมบ้าน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9

ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้มีแพทย์ประจำ รพ.สต. จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 รองลงมาต้องการให้มีรถรับ – ส่งผู้ป่วย จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 ส่วนใหญ่ต้องการให้มีแพทย์ประจำ รพ.สต. จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 45.1

จากตารางแสดงผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้ปรับภูมิทัศน์ให้มีความร่มรื่น สะอาด ปลอดภัย จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 รองลงมาต้องการให้มีการจัดเก็บขยะ กำจัดขยะอย่างถูกวิธี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9

ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ไม่ต้องการจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมาต้องการไปรับบริการที่คลินิกในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล,ศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 26

- ส่วนที่ 4 ความรู้ความเข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับส่งเสริมสุขภาพ

จากตารางแสดงผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีการดูแลให้บริการเรื่องนี้จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 51 รองลงมา มี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 49

จากตารางแสดงผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 81 รองลงมาไม่ต้องการ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19

ท่านเข้าใจการมีโรงเรียนผู้สูงอายุ หรือชมรมผู้สูงอายุ อย่างไร ส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเพราะไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม แต่ก็พอรู้อยู่บ้างว่าเป็นที่รวมตัวของผู้สูงอายุแค่นั้น

นอกจากนี้แล้วเมื่อศึกษาตัวกฎหมายของไทยพบว่า มีปัญหาในที่สามารถสรุปได้ดังนี้คือ

1. มีการออกกฎหมายเพื่อดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวทั้งในระดับรัฐธรรมนูญและระดับพระราชบัญญัติอยู่บ้าง แต่ไม่มีการบัญญัติ กฎหมายลำดับรองเพื่อดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผล
2. มีการออกกฎหมายระดับพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองเพื่อดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวแล้วแต่เนื้อหายังมีขอบเขตไม่ครอบคลุมทุกกรณีหรือไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เช่น สิทธิผู้สูงอายุ ไม่มีมาตรการของการส่งเสริมให้ป้องกันก่อนเกิดโรคภัยไข้เจ็บ หรือมาตรการส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางสุขภาพ และการตรวจสุขภาพซึ่งพบว่ายังไม่มีการดูแลโรคเรื้อรังที่สำคัญ ได้แก่ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน และโรคหลอดเลือดในสมอง นอกจากนี้ควรพัฒนาระบบบุคลากรด้านการควบคุมโรคและป้องกันปัญหาสุขภาพและมีมาตรการในการสนับสนุนการดูแลระยะยาว นอกจากนี้ควรสนับสนุน ให้ควรมีกฎหมายที่มีมาตรการในการส่งเสริมให้ครอบครัว ตลอดจนชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถอยู่ดูแลผู้สูงอายุได้อย่างเต็มที่ และต้องมีกฎหมายที่ส่งเสริมให้ครอบครัวสามารถดูแลพ่อแม่ได้โดยไม่ลำบาก
3. มีหลักเกณฑ์กฎหมายลำดับรองแต่ไม่ครอบคลุมผู้สูงอายุทุกประเภท
4. ไม่มีการบัญญัติกฎหมายลำดับรองให้องค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกื้อหนุนการจัดการด้านผู้สูงอายุ จึงเป็นที่มาของการจัดทำชมรมผู้สูงอายุ หรือโรงเรียนผู้สูงอายุ ตลอดจนกองทุนผู้สูงอายุไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร
5. มีการออกกฎหมายระดับพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองเพื่อดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวแล้วแต่เนื้อหายังมีขอบเขตไม่ครอบคลุมทุกกรณีหรือไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง
6. ไม่มีการบัญญัติกฎหมายลำดับรองให้องค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกื้อหนุนการจัดการด้านผู้สูงอายุ

5.2 สรุปผลการวิจัย

1. ผู้สูงอายุมีการได้รับสิทธิที่ดีจากการช่วยเหลือของหน่วยงานรัฐในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นที่น่าชื่นชมในการทำงานขององค์กรของรัฐทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง แต่ก็ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ครบถ้วนเพราะข้อจำกัดทางกฎหมาย
2. ผู้สูงอายุไม่ได้มีองค์ความรู้ในเชิงกฎหมายมากเท่าใดนัก ว่าตนมีสิทธิอย่างไรบ้าง และจะเข้ามามีบทบาทอย่างไรกับหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ผู้สูงอายุพยายามมีบทบาท แต่ติดปัญหาเรื่องความรู้ และข้อกฎหมาย โดยที่เจ้าหน้าที่รัฐก็ไม่อาจเข้าไปช่วยเหลือได้ ถึงแม้จะมีตัวบทกฎหมายบัญญัติแต่ก็เป็นกรดำเนินการอย่างกว้างๆ เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ กองทุนผู้สูงอายุ เนื่องจากขาดการมีกฎหมายลูกที่ออกบังคับใช้ เจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถทำเกินที่กฎหมายบัญญัติไว้ได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าใจแนวความคิดของหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุตามแนวทางของสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ในเรื่องปัจจัย แนวคิด และพฤติกรรมของกลุ่มคนสูงวัยในการดำเนินการก่อนและหลังการได้รับการช่วยเหลือตามแนวคิดของหน่วยงานภาครัฐ เป็นสิ่งที่ต้องทำการสำรวจและลงมือปฏิบัติในลำดับต้นๆ โดยมีนักวิชาการหรือผู้รู้เข้าไปมีบทบาทในการให้ความรู้ในด้านกฎหมายและสาธารณสุข เพราะมีเช่นนั้น ท้องถิ่นบางพื้นที่ก็จะไม่ได้รับการให้ความร่วมมือจากผู้สูงอายุ ทั้งที่บางท้องถิ่นเป็นแหล่งภูมิปัญญาชาวบ้านที่ต้องให้บทบาทผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอด เพื่อที่จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้น ลดการพึ่งพาจากหน่วยงานของรัฐภาคส่วนกลางได้ เพื่อปกครองตนเองได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน
2. กฎหมายที่จะนำมาใช้แก้ไขหรือสร้างแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละชุมชน โดยทำเป็นอนุบัญญัติหรือกฎหมายลูก โดยต้องสร้างบทบาทให้ผู้สูงอายุมีบทบาทมากขึ้น และสนับสนุนในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการส่งเสริมสุขภาพตามความสามารถของตนเองได้ และเจ้าหน้าที่รัฐควรได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางมากยิ่งขึ้น เพราะประชากรผู้สูงอายุเริ่มมากขึ้นทุกวัน

บรรณานุกรม

- กชกร สังขชาติ.2536. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษาจากระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. หน้า 15-26
- คณิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. 2554. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการ “ทบทวนเอกสารด้านสุขภาพและการดูแลระยะยาวของผู้สูงอายุที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย”. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมคุณภาพ (สสส.) หน้า 64-71
- รัฐติมา ชินะโชติ และคณะ. 2552. การวิเคราะห์สถานการณ์ ผลการดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนา การดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของไทย. เอกสารวิชาการหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง, ภาควิชาการบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน. สถาบันพระปกเกล้า. หน้า 40-50
- พิชาณี สำเภาเงิน. 2553. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจให้บริการดูแลผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 53-66
- ศิริพันธ์ สาส์ตย์ ทศนา ชูวรรณะปรกรณ์ เตือนโย ภักดีพรหม และผ่องพรรณ อรุณแสง. 2552. รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาสถานดูแลผู้สูงอายุในระยะยาวในประเทศไทย. นนทบุรี : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, หน้า 55-78
- สำนักงานกฎหมาย สำนักเลขาธิการวุฒิสภา. 2547. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 พร้อมทั้งประวัติความเป็นมา กระบวนการ และขั้นตอนในการตราพระราชบัญญัติดังกล่าวของรัฐสภา. กรุงเทพมหานคร : กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโพ. 2560. (ออนไลน์) : <http://www.tungpo.go.th/condition.php>. เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 15/3/2560.